

(засоби виконання діяльності, результативні показники діяльності) і рефлексивну (аналіз та оцінка відповідності одержаного результату поставленим цілям) галузі. Зауважено, що формуванню дослідницької компетентності здебільшого допомагають навчальні дисципліни професійної («Методологія і методика педагогічних досліджень», «Педагогіка вищої школи») та практичної («Виробнича асистентська та науково-дослідна практична підготовка», «Кваліфікаційна робота») підготовки. Констатовано, що дослідницька компетентність є невід'ємним складником професійного становлення майбутнього викладача вищої школи, бо сприяє покращенню якості науково-педагогічної діяльності, досягненню здобувачами особистісно-значущих результатів, допомагає професійно зростати, залишатися в курсі останніх подій у світі освіти, забезпечує конкурентоспроможність на освітньому ринку праці.

Ключові слова: дослідницька компетентність, науково-дослідницька діяльність, професійна підготовка, майбутній викладач, заклад вищої освіти.

УДК 378.147:378.011.3-057.175

CONTENT AND COMPONENTS OF SOFT SKILLS OF THE FUTURE TEACHER'S PERSONALITY

ЗМІСТ ТА СКЛАДОВІ SOFT SKILLS ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА

Олена Коркішко

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: korkishko.l.g@gmail.com
ORCID 0000-0001-7341-2610
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Olena Korkishko

Ph. Din Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: korkishko.l.g@gmail.com
ORCID 0000-0001-7341-2610
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

Антон Дрига

здобувач 2 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньої програми «Освітні, педагогічні науки»
E-mail: krendelfox94@gmail.com
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Anton Dryha

getter of the 2st year of the third (educational and scientific) level of higher education of the educational program "Educational and Pedagogical Sciences"
E-mail: krendelfox94@gmail.com
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

Роман Онищенко

здобувач 2 (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
E-mail: onishenko_roman@ukr.net
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Roman Onyshchenko

applicant of 2 (master's) level higher education specialty 011 Educational, pedagogical sciences
E-mail: onishenko_roman@ukr.net
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

ABSTRACT

The article reveals the content and components of soft skills of future teachers. Based on the analysis of scientific works of domestic scholars, it is noted that, on the one hand, in the definition of "soft skills", scholars point to universal skills that help to develop professionally and build a successful career in any field, on the other hand, a number of researchers point to the role and place of soft skills in the formation of a specialist while studying at a higher education institution. It is emphasized that the soft skills of future teachers are a set of universal abilities, skills, and abilities that students acquire during the educational process in a higher education institution, which contribute to increasing competitiveness in the market of educational services and successful professional activity. Having summarized the scientific views of representatives of psychological and pedagogical research, two approaches to the classification of soft skills of future teachers are distinguished: by the focus of activity and by the nature of activity. The classification of soft skills of future teachers is highlighted: interpersonal (teamwork, leadership skills, emotional intelligence, communication), professional (creativity, information processing, systematic thinking, motivation, self-organization, managerial skills) skills that correspond to the soft skills specified in the professional standard "Teachers of Higher Education Institutions". It is emphasized that no classification of soft skills can be exhaustive because it is difficult to take into account absolutely all possible skills. It is noted that when forming soft skills in future teachers, it is necessary to take into account what skills need to be formed, how to achieve the goal and how to diagnose the level of mastery of soft skills. It is stated that the formation of soft skills is important to consider through the professional training of a future teacher of a higher education institution (process (learning – acquiring knowledge, skills and abilities) and result (readiness – using the acquired knowledge, skills and abilities)).

Key words: *soft skills, soft skills, professional training, future teacher, higher education institution, content, classification.*

Актуальність теми. Закони України «Про освіту» та «Про вищу освіту», «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» («Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area») та нормативно-правові документи, що регулюють освітній процес у закладах вищої освіти (далі – ЗВО), акцентують на обов'язковому розвитку soft skills навичок у здобувачів.

Зазначимо, що у ЗВО України особливе місце посідає підготовка майбутніх викладачів до професійної діяльності. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» викладач вищої школи зобов'язаний викладати навчальні дисципліни на високому науково-теоретичному та методичному рівні, підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію, дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність здобувачів, розвивати в осіб, які навчаються, самостійність, ініціативу та формувати творчі здібності тощо (Закон України «Про вищу освіту», 2014 (зі змінами 2021)).

Наразі роботодавці висувують значний перелік вимог до випускників ЗВО: по-перше, це загальні та спеціальні компетентності (прописані в Стандартах вищої освіти України за спеціальностями, Професійному стандарті на групу професій та в освітньо-професійних програмах); по-друге, «soft skills» (бажання навчитися,

готовність до конструктивного спілкування, вміння слухати, вести складні переговори, залученість до спільної справи, гнучкість/адаптивність, продуктивність (ефективність), вміння спостерігати, аналізувати тощо).

Отже, ЗВО мають створювати необхідні умови для професійного зростання здобувачів, упроваджуючи інноваційні форми та методи, спрямовані на формування в майбутнього педагога «soft skills» навичок. Для успішного працевлаштування, виконання своїх обов'язків у викладача вищої школи мають бути сформовані навички критичного мислення, креативність, лідерство, ініціативність і самостійність, продуктивність, гнучкість і відповідальність, вміння співпрацювати (робота в команді), комунікативність і взаємодія, сміливість, принципівість, рефлексія тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні науковці значну увагу приділили підготовці здобувачів до педагогічної діяльності, акцентували на формуванні загальних і спеціальних (фахових) компетентностей та на важливості сформованості «soft skills» навичок. Заслужують на увагу в контексті аналізованої проблеми дослідження, присвячені підготовці:

– майбутнього вчителя: К.Коваль (механізми розвитку «м'яких» навичок студіювальної молоді у світлі майбутнього працевлаштування), Л.Фамілярська (характеристика особливостей розвитку «soft skills» педагога в післядипломній освіті), Г. Мешко, О. Мешко (виявлення шляхів формування «soft skills» майбутніх фахівців у закладі вищої освіти), Н. Безлюдна, Н. Дудник (формування м'яких навичок («soft skills») у майбутніх педагогів в умовах реалізації професійного стандарту вчителя), І. Костикова (формування гнучких непрофесійних навичок «soft skills» у студентів), О. Бурдейна, Р. Белзецький, О. Косарук та ін. (розвиток у студіювальної молоді соціально-особистісних компетенцій («soft skills»), корисних для становлення в професійній та особистій галузях життя), Н. Носовець, О. Пискун, О. Реkun (зміст поняття «self skills», селфкомпетентність у контексті професійної діяльності вчителя), О. Чухно (розробка прийомів розвитку м'яких навичок під час формування англійськомовної фонетичної компетентності майбутніх учителів першого року навчання у ЗВО) та ін.;

– майбутнього викладача до професійної викладацької, науково-педагогічної діяльності: І. Мачуліна, Л. Сорокіна, Д. Ковальова (неформальна педагогіка як ресурс формування «м'яких» навичок у здобувачів ЗВО), Н. Коляда, О. Кравченко (практичний досвід формування «soft skills» в умовах закладу вищої освіти), О. Кірдан (формування «soft skills» у контексті критеріїв оцінювання якості освітньої програми та дескрипторів Національної рамки кваліфікацій), В. Стинська, Л. Прокопів, Л. Серман (особливості формування «soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів ЗВО), І. Головнєва (формування «soft skills» у процесі навчання дорослих: коучинговий підхід), О. Башкир, О. Каданер (інтерактивні методи формування «soft skills» майбутніх фахівців), Л. Пархета (формування «soft skills» у процесі викладання методики навчання української літератури в закладі вищої педагогічної освіти), Н. Каньоса (формування гнучких навичок студентів у закладах вищої освіти) та ін.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Мета статті полягає в розкритті змісту та складників «soft skills» особистості майбутніх викладачів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Аналіз наукових праць вітчизняних науковців (О. Біляковська, О. Бондарчук, О. Демченко, Н. Казьмирчук, І. Стахова та ін.) уможлиблює зазначити, що, з одного боку, надаючи визначення «soft skills», науковці вказують на універсальні навички, які допомагають професійно розвиватися та будувати успішну кар'єру в будь-якій галузі, зокрема й майбутнім педагогам (Біляковська, 2018), неспеціалізовані навички, до яких належать креативність, комунікація, відповідальність за власні рішення та рішення колективу, ініціативність, уміння продуктивно розпоряджатися своїм часом, самопрезентувати себе та власну педагогічну діяльність, мати добре розвинене педагогічне мислення тощо (Демченко, Казьмирчук, Стахова, 2022). З іншого боку, низка дослідників (В. Візнюк, О. Кірдан, Л. Серман, В. Стинська, Л. Пархета, Л. Прокопів та ін.) у наукових розвідках вказують на роль та місце «soft skills» у процесі становлення фахівця під час навчання у ЗВО: комплекс професійно-соціально значущих навичок, набутих здобувачами в межах професійно-орієнтованої підготовки у ЗВО, що сприяє їхній конкурентоспроможності в майбутній професійній діяльності (Прокопів, Стинська, Серман, 2021), сукупність компетентностей, якостей, умінь, здібностей, процесів, що уможлиблюють успішну професійну діяльність у швидко змінюваних та/чи невизначених умовах, що сприяють та підвищують здатність здобувачів вищої освіти адаптуватися до змін у професійній діяльності та житті (Кірдан, 2021).

Узагальнюючи наукові погляди представників психолого-педагогічних досліджень, зазначимо, що «soft skills» навички майбутніх викладачів – це сукупність універсальних здібностей, умінь, навичок, які здобувачі опановують під час освітнього процесу у ЗВО, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг та успішній професійній діяльності.

XXI століття диктує нові вимоги до конкурентоспроможної молоді. Сучасні заклади вищої освіти потребують від здобувача, майбутнього викладача неординарності мислення, сміливості помилятися, твердості характеру, швидкості під час прийняття рішень, комунікативності, креативності, гнучкості, системності тощо.

Погоджуємося з думкою вчених (П. Гріффін, Н. Длугунович, О. Дубініна, Л. Колот, Л. Кушмар та ін.), які констатували, що сталого переліку, як і класифікації «soft skills», немає, бо зрозуміло, що для різних видів діяльності пріоритетними є різні види «soft skills» (Длугунович, 2014), та зазначили, що в кожній країні набір компетентностей різний, але завжди це має відношення до навичок, необхідних у XXI ст. – уміння критично мислити, здатність до взаємодії, комунікації та лідерства, творчий підхід до справи.

Аналіз останніх розвідок уможлиблює виокремити два підходи до класифікації «soft skills» навичок майбутніх педагогів: за спрямованістю діяльності та за характером діяльності. Розглядаючи «soft skills» за спрямованістю діяльності вчені (Л. Гребінник, П. Дхармараджан (P. Dharmarajan), І. Зайцева, Г. Корнюш, Р. Пачігалла (R. Pachigalla) та ін.) виділяють особистісні та міжособистісні навички. До особистісних відносять витримку, віру в себе, ініціативність, відповідальність, емоційну стабільність, гнучкість (Гребінник, 2020), здатність до самоорганізації, самомотивації, відповідальність, рішучість, здатність працювати в стресових

ситуаціях, уміння правильно розподіляти час, гнучкість (адаптивність, відкритість новому) (Корнюш, 2020), самоусвідомлення та самоконтроль, емпатія, критичне мислення, самостійність у процесі ухвалення рішень, навички тайм-менеджменту, особистісний розвиток, мотивація та прагнення досягнення поставленої мети, відповідальність, гнучкість, професіоналізм, позитивний настрій, етика (професійна етика, етичні норми ввічливого спілкування) (Зайцева, 2020). Міжособистісні навички включають комунікабельність, навички взаємодії зі співрозмовниками, лідерські якості, здатність долати труднощі в спілкуванні, працювати в команді, переконувати, уміння вести переговори (Зайцева, 2020), спілкування, емоційний інтелект, здатність емпатувати, уміння висловлюватися й бути зрозумілим, лідерські якості, спроможність працювати в команді, здатність досягати порозуміння з тими, хто їх оточує, вдумливо шукати розв'язання, що задовольнить усі сторони (Корнюш, 2020).

За характером діяльності «soft skills» навички поділяють (Н. Коляда, О. Кравченко, О. Чухно, Р. Шакір (R. Shakir) та ін.) на: інтерактивні й комунікативні (володіння на високому рівні українською та англійською мовами для ефективної комунікації в науковій, педагогічній і соціальній галузях, дотримуючись принципів толерантності, діалогу, кооперації; ефективна робота в команді для досягнення спільної мети); когнітивні (розпізнавання й аналіз проблемних ситуацій, пошук раціональних розв'язань, генерація інноваційних ідей, критичне оцінювання власного навчального й життєвого досвіду, критичне оцінювання й аналіз інформації з різних джерел); навички самоменеджменту (самовдосконалення, автономне навчання, самоорганізація, керування часом, навчання протягом життя); навички використання сучасних ІКТ (ефективне застосування сучасних ІКТ для пошуку інформації, вивчення нового й навчання інших) (Чухно, 2021); комунікативні (здатність чітко висловити думки й наводити аргументи); критичне мислення й розв'язання проблемних завдань (уміння аналізувати, оцінювати інформацію, застосовувати знання); здатність до кооперації (уміння працювати в команді, досягати цілей); здатність навчатися протягом усього життя й працювати з інформацією (здатність учитися, шукати й переробляти інформацію); дотримання професійної етики (дотримання норм моралі в професійному контексті); лідерські якості (уміння керувати та розуміння ролі керівника) (Шакір (Shakir), 2009); креативність (уміння знаходити нестандартні розв'язання, генерувати і втілювати в життя нові ідеї), емоційний інтелект (уміння розпізнавати чужі емоції та демонструвати свої, налагоджувати емоційний контакт для спільної роботи) (Коляда, Кравченко, 2020).

Заслужують на увагу погляди С. Наход щодо значення акмеологічного компонента в структурі м'яких навичок соціонімічних професій, що спирається на центри самоіндивідуалізації людини та представлений такими якостями особистості, як ініціативність, самостійне цілепокладання, інтенсивна включеність у діяльність, ергічність (розумова, психологічна витривалість), психологічна пластичність (здатність пристосуватися до змін), прагнення та володіння прийомами саморегуляції (самоконтролю, самокорекції, самокомпенсації), орієнтація на саморозвиток і самовдосконалення, прагнення до самореалізації (Наход, 2018).

У процесі дослідженні формувань навичок «soft skills» майбутніх викладачів (спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки) спираємося на класифікацію

«soft skills», розглянуту В. Стинською, Л. Прокопів, Л. Серман, які поділили зазначені навички на три групи: перша – міжособистісні професійні навички (комунікабельність, ефективне міжособистісне спілкування, критичне мислення, здатність переконувати, розв'язувати конфлікти, приймати групові розв'язання, створювати презентації, вміння працювати в команді, вести перемовини тощо); друга – особистісні професійні навички (особистісний розвиток, упевненість у собі, мотивація, відповідальність, гнучкість, здатність долати стрес, професіоналізм, позитивне ставлення, етичність (професійна етика, етичні норми ввічливості, комунікабельність), емпатія, ініціативність, система цінностей, готовність до компромісу, креативність та аналітичне мислення тощо), третя група – управлінські навички (лідерські якості, здатність до організації командної роботи, вміння планувати особисту та групову діяльність, делегувати повноваження, працювати у форс-мажорних обставинах, можливість приймати стратегічні рішення, дедлайни тощо) (Прокопів, Стинська, Серман, 2021).

Зазначимо, що жодна класифікація «soft skills» не може бути вичерпною. Погоджуємося з думкою вітчизняних дослідників (К. Кравченко, К. Коваль, М. Логвинова, С. Наход та ін.), які врахувати абсолютно всі можливі навички.

У дослідженні ми керуємося класифікацією «soft skills» майбутніх викладачів, розробленою О. Коркішко, яка викладає на ОПП «Педагогіка вищої школи», та В. Трещаловим, який навчався на зазначеній ОПП спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки: міжособистісні (уміння працювати в команді, лідерські якості, емоційний інтелект, комунікація), професійні (креативність, робота з інформацією, системне мислення, мотивація, самоорганізація, управлінські якості) (Коркішко, Рубцова, Трещалов, 2023), що відповідають «soft skills» навичкам, зазначеним у професійному стандарті «Викладачі ЗВО» (володіння навичками критичного мислення, володіння комунікативними навичками, здатність виявляти емпатію, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність до особистого й професійного розвитку, здатність генерувати нові ідеї (креативність), здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), здатність виявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності, здатність діяти соціально відповідально та свідомо) (Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», 2021).

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Аналіз останніх розвідок уможливив виокремити два підходи до класифікації «soft skills» навичок майбутніх педагогів: за спрямованістю діяльності та за характером діяльності та класифікацію їх (міжособистісні (уміння працювати в команді, лідерські якості, емоційний інтелект, комунікація), професійні (креативність, робота з інформацією, системне мислення, мотивація, самоорганізація, управлінські якості)). Зауважимо, що під час формування «soft skills» у майбутніх викладачів необхідно враховувати, які навички треба сформувати, як досягти мети та як діагностувати рівень опанування «soft skills». Отже, сформованість м'яких навичок важливо розглядати через професійну підготовку майбутнього викладача ЗВО (процес (навчання – отримання знань, умінь і навичок) та результат (готовність – використання отримання знань, умінь і навичок)).

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Біляковська, О. (2018). «Soft skills» як необхідний складник якісної професійної підготовки майбутнього вчителя. *Rocznik Polsko-Ukraiński*, (XX). 175–185.

Гребінник, Л.В. (2020). Мовна практика за кордоном як один зі шляхів формування soft skills у сучасного фахівця. «Soft skills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 21–25. URL: <http://surl.li/eanqq>

Демченко, О., Казьмірчук, Н., Стахова, І. (2022). Розвиток soft skills майбутніх учителів початкових класів як засіб акмеологічного зростання. *Professional Pedagogics*, (1(24)). 91–101. URL: <http://surl.li/efgfm>

Длугунович, Н.А. (2014). Soft skills як необхідний складник підготовки ІТ-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки*. (6). 239–242. URL: <http://surl.li/efnzz>

Зайцева, І.В. (2020). Soft skills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті. «Soft skills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 34–37. URL: <http://surl.li/eanqq>

Закон України «Про вищу освіту» від 01.01.2014 р. (зі змінами від 02.11.2021 р. № 1838-IX). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2021, № 47, ст.384. URL: <http://surl.li/dwaig>.

Кірдан, О.Л., Кірдан, О.П. (2021). Формування soft skills здобувачів вищої освіти в освітньому процесі закладу вищої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи: зб. наук. праць*. (2(6)). 152–160.

Коляда, Н., Кравченко, О. (2020). Практичний досвід формування «soft-skills» в умовах закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. (27(3)). 137–145.

Коркішко, О.Г., Рубцова, М.А., Трещалов, В.О. (2023). Класифікація soft skills майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття: матеріали V Міжнародної наукової конференції (Ужгород, 19 травня, 2023 р.) / Міжнародний центр наукових досліджень*. Вінниця: Європейська наукова платформа. 177–180.

Корнюш, Г.В. (2020). Формування м’яких навичок у студентів закладів вищої освіти в контексті навчання іноземних мов. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв’язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки*. (36). 99–110.

Наход, С.А. (2018). Значущість «soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. (63). 131–135.

Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Мінекономіки України від 23.03.2021 р. № 610. URL: <http://surl.li/efyqd>

Стинська, В.В., Прокопів, Л.М., Серман, Л.І. (2021). «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа Українських Карпат*. Івано-Франківськ. (24). 100–103.

Чухно, О.А. (2021). Формування м’яких навичок майбутніх учителів під час навчання англійської вимови. *Наукові записки Вінницького державного*

педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Сер.: Педагогіка і психологія: зб. наук. пр. / редкол.: А.М.Коломієць (голов. ред.) та ін. Вінниця: Твори. (66). 93–99.

Shakir R. (2009). Soft Skills at the Malaysian Institutes of higher learning. *Asia Pacific Education Review*. (10). 309–315.

REFERENCES

Bilyakovska, O. (2018). “Soft skills” as a necessary component of quality professional training of future teachers. *Rocznik Polsko-Ukraiński*, (XX). 175–185. [in Ukrainian].

Grebinnik, L.V. (2020). Language practice abroad as one of the ways to develop soft skills in a modern specialist. “Soft skills – integral aspects of the formation of students' competitiveness in the XXI century”. Kyiv: Kyiv National University of Trade and Economics. 21–25. URL: <http://surl.li/eanqq>. [in Ukrainian].

Demchenko, O., Kazmirchuk, N., Stakhova, I. (2022). Development of soft skills of future primary school teachers as a means of acmeological growth. *Professional Pedagogics*, (1(24)). 91–101. URL: <http://surl.li/efgfm>. [in Ukrainian].

Dlugunovych, N.A. (2014). Soft skills as a necessary component of training of IT specialists. *Bulletin of Khmelnytsky National University. Technical sciences*. (6). 239–242. URL: <http://surl.li/efnzz>. [in Ukrainian].

Zaitseva, I.V. (2020). Soft skills – integral aspects of the formation of students' competitiveness in the XXI century. “Soft skills – integral aspects of the formation of students' competitiveness in the XXI century”. Kyiv: Kyiv National University of Trade and Economics. 34–37. URL: <http://surl.li/eanqq>. [in Ukrainian].

The Law of Ukraine “On Higher Education” of January 01, 2014 (as amended on November 02, 2021, No. 1838-IX). *Bulletin of the Verkhovna Rada (VVR)*, 2021, No. 47, p. 384. URL: <http://surl.li/dwaig> [in Ukrainian].

Kidan, O.L., Kidan, O.P. (2021). Formation of soft skills of higher education students in the educational process of higher education institution. *Psychological and pedagogical problems of the modern school: a collection of scientific works*. (2(6)). 152–160. [in Ukrainian].

Kolyada, N., Kravchenko, O. (2020). Practical experience in the formation of “soft-skills” in the conditions of higher education. *Topical issues of the humanities*. (27(3)). 137–145. [in Ukrainian].

Korkishko, O.G., Rubtsova, M.A., Treshchalov, V.O. (2023). Classification of soft skills of future teachers of a higher education institution. *Achievements and achievements of applied and fundamental sciences of the XXI century: materials of the V International Scientific Conference (Uzhhorod, May 19, 2023) / International Center for Scientific Research*. Vinnytsia: European Scientific Platform. 177–180. [in Ukrainian].

Korniush, G.V. (2020). Formation of soft skills in higher education students in the context of teaching foreign languages. *Teaching languages in higher education institutions at the present stage. Interdisciplinary connections. Scientific research. Experience. Searches*. (36). 99–110. [in Ukrainian].

Nakhod, S.A. (2018). The importance of “Soft skills” for the professional development of future specialists in socio-economic professions. *Scientific Journal of*

the National Pedagogical Dragomanov University. Series 5: Pedagogical Sciences: Realities and Prospects (63). 131–135. [in Ukrainian].

Professional standard for the group of professions “Teachers of higher education institutions”. Ministry of Economy of Ukraine of 23.03.2021 № 610. URL: <http://surl.li/efyqd>. [in Ukrainian].

Stynska, V.V., Prokopiv, L.M., Serman, L.I. (2021). “Soft skills” in the practice of training future teachers of a higher education institution. *Mountain School of the Ukrainian Carpathians*. Ivano-Frankivsk. (24). 100–103. [in Ukrainian].

Chukhno, O.A. (2021). Formation of soft skills of future teachers in teaching English pronunciation. *Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. In: Pedagogy and psychology: a collection of scientific papers / edited by A.M. Kolomiets (editor-in-chief) and others. Vinnytsia: Works (66). 93–99. [in Ukrainian].*

Shakir R. (2009). Soft Skills at the Malaysian Institutes of higher learning. *Asia Pacific Education Review*. (10). 309–315.

АНОТАЦІЯ

У статті розкрито зміст та складники «soft skills» особистості майбутніх викладачів. На основі аналізу наукових праць вітчизняних науковців зазначено, що, з одного боку, у визначенні «soft skills» науковці вказують на універсальні навички, які допомагають професійно розвиватися та будувати успішну кар’єру в будь-якій галузі, з іншого боку, низка дослідників вказують на роль та місце «soft skills» у процесі становлення фахівця під час навчання в закладі вищої освіти. Наголошено, що «soft skills» навички майбутніх викладачів – це сукупність універсальних здібностей, умінь, навичок, які здобувачі опановують під час освітнього процесу в закладі вищої освіти, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг та успішній професійній діяльності. Узагальнивши наукові погляди представників психолого-педагогічних досліджень, виокремлено два підходи до класифікації «soft skills» навичок майбутніх педагогів: за спрямованістю діяльності та за характером діяльності. Виділено класифікацію «soft skills» майбутніх викладачів: міжособистісні (уміння працювати в команді, лідерські якості, емоційний інтелект, комунікація), професійні (креативність, робота з інформацією, системне мислення, мотивація, самоорганізація, управлінські якості) навички, що відповідають «soft skills» навичкам, зазначеним у професійному стандарті «Викладачі закладу вищої освіти». Акцентовано на тому, що жодна класифікація «soft skills» не може бути вичерпною, бо складно врахувати абсолютно всі можливі навички. Зауважено, що під час формування «soft skills» у майбутніх викладачів треба враховувати, які навички необхідно сформувати, як досягти мети та як діагностувати рівень опанування «soft skills». Констатовано, що сформованість «м’яких» навичок важливо розглядати через професійну підготовку майбутнього викладача закладу вищої освіти (процес (навчання – отримання знань, умінь і навичок) та результат (готовність – використання отримання знань, умінь і навичок)).

Ключові слова: «soft skills», «м’які» навички, професійна підготовка, майбутній викладач, заклад вищої освіти, зміст, класифікація.